

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ **ВРЕМЯ** ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КЕНГЕШ

Сёлешиуню баш темасы - кырал политиканы жашауда бардырыу эмда право системаны игилендириу

Россей Федерацияны юстиция министри **А.В. Коновалов** Къабарты-Малкьарга иш бла келгенди. Программа РФ-ни Минюстуна КъМР-ни Башчысыны кыруулуун болжаллы халда толтурган **К.В. Коков** бла эки жанлы тобушуден башланганды. Ала кырал политиканы жашауда бардырыу, республикалы право системаны игилендириу, Къабарты-Малкьарда жашагъанланы хаксыз юрист болушуу бла жалчытуу вопросланы сюзгендиле.

Сюзюлген темалагъа докладларын Россей-ни Минюстуна КъМР-де Управлениасыны таматасы **Кужоцланы Ж.А.** КъМР-де УФС-ни башчысы **Бауаланы А.К.** КъМР-де УФСИН-ни оюнуучусу **А.Ч.Лихов**, КъМР-де ЗАГС-ны Управлениасыны таматасы **Ю.Т. Пазова**, Россей-ни Минюстуна Шималу-Кавказ РЦСЭ ФБУ-ну нальчик управлениасыны таматасы **З.М. Амшюков**, КъМР-ни Нотариальный палатасыны оюнуучусу **А.А. Целюсова**, КъМР-ни Адвокат палатасыны таматасы **С.Е. Шабёркина**, КъМР-ни уруу эм социальный кыруу управлениасыны таматасы **А.О. Асанланы** келечилери бла тобушгенди.

Юстиция министрствосуну КъМР-де Управлениасыны келечилери бла тобушгенди. Къабарты-Малкьарда иши жолочулугууну чегинде Александр Коновалов жангы мекамны жокълагъанды эм РФ-ни Юстиция министрствосуну КъМР-де Управлениасыны келечилери бла тобушгенди.

ХУРМЕТЛЕУ

Республиканы кыраллыгъын, экономикасын айнытуугъа, мамырлыкны сакълаугъа тийишли юлюш къошханды

Тюнеке **Нальчикде Къуылганы Къайсан аты орамны ючюнкю мекамда белгили политик, жамуат кыруулуу, 1979-жылда КъМР-де УФСИН-ни Баш Советини президиуму башчысы, 1995-2000 жылда республиканы Айыруу комиссиясы таматасы Чабарланы Къасымны жаны Борисге эгеруу къанга ачылганды.**

аркиликтери жаны бла уполномоченный **Зумакъуланы Борис**, РФ-ни Жамуат палатасыны келечиси **Зурби Нахушев**, Айыруу комиссиясы таматасы **Внеслав Гешев**, Конституциялы сюдно башчысы **Геляхланы Абдулла**, КъМР-ни халкь поэти, КъМР-ни культураны сыйлы кыруулуучусу **Гуртуланы Салих** эм башхала келгендиле.

Анга хурмет этерге Чабарланы тукумуну келечилери бла бирге КъМР-

аркиликтери жаны бла уполномоченный **Зумакъуланы Борис**, РФ-ни Жамуат палатасыны келечиси **Зурби Нахушев**, Айыруу комиссиясы таматасы **Внеслав Гешев**, Конституциялы сюдно башчысы **Геляхланы Абдулла**, КъМР-ни халкь поэти, КъМР-ни культураны сыйлы кыруулуучусу **Гуртуланы Салих** эм башхала келгендиле.

аны бла тобушуюню эсгерирге союме. Ол: «Зурби, сен алыкъ жаш адамса, алай эсинде болсун: колхозну аягы юсюне этген тынчы. Алай сен а адамланы унутма, биреуленнге окуна болушласанг, аны юсюнден ёмюрлерде айттып турулдуу», - деген эди. Адамга кыйгырыу, болушу аны жашуу жоругу болганды», - дегенди ол. Гуртуланы Салих Чабдар улу бла кеп жылланы нёгерлик жоротгенди. Аланы аталары урушка кетип, 1943 жылга дери бирге сермешгендиле. «Ол кырууларына кырамай, адамлык ышанларын тас этмегенди, не заманда да жарыкъ ачыкъ адам болганды», - деп чертгенди ол.

ни Башчысыны Администрациясыны таматасыны орунбасары **Сарбашланы Светлана**, республиканы Башчысыны кенгешчиси **Уяланы Аминат**, Нальчик шахарны администрациясы таматасы **Таймураз Ахохов**, Адамны

ла. **Зумакъуланы Борис Чабдар** улу республиканы жашауунда, айнуунда жарыкъ ыз кыйгъанын чертгенди. «Ёгюн бу къанга ачылганы аны ишлери унутулмагъанларына, ол бизни эсибизде фахмулу кырал

ОНОУЛАШУУ

Тузмеде — муниципалитетде тамамланырыкъ магъаналы соруула

Кеп болмай Черек район администрациясыны башчысы Муртазаланы Борис жер-жерли управлениланы, бёлюмнени эмда элени таматалары да кытышп кезиулю кенгеш бардыгъанды. Анда район администрациясыны специалисти, санитар болум жаны бла да жууалы Анахаланы Далхат бу кюнде муниципалитетде «Вода России» акция кылай ётгенин, черкелени жазгалары эм суу объектнени тийерлери да тазаланганын айтханды. Анга Бзынганы, Огъары Малкьарны, Зарагични, Жемталаны эм Ашугиери келечилери тире къатышханларын, жууук заманда ол башха элдеде да кыраллыгъын

барлыклары, Мечиланы Къамин туугъаны 160-жыллык дата кылай белгиленири да сюзюлгенди. Ол кюннге жоралп Бабугентде акъылманы жангыртылган эсертмеси бла сквер, Бзынгында уа Маданият юй ачылыгы да айтылганды. Андан сора да, жыйылында социал объектнени кыруулуун тире бардырыгъа, кыш суукълагъа кезиуленде хазырлыгыра, переписни тийишлисича ётдюору кереклиси белгиленигенди эм башха соруулагъа да кыралганды. Элени таматалары да ишлери юсюнден хазарлагъанды. Ахырында Муртазаланы Борис сюзюлгенде соруулагъа тынгылы эс бурругъа эмда проблеманы жууук заманда тамамларга бурюгенди.

билдиргенди. Ызы бла Адыганы кюнюне жораланып элдеде байрамла

барлыклары, Мечиланы Къамин туугъаны 160-жыллык дата кылай белгиленири да

Къабарты-Малкьар Республиканы Парламентини алынкы чакъырлыууну биринчи жыйылыууну юсюнден Къабарты-Малкьар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

Къабарты-Малкьар Республиканы Конституциясыны 97-чи статьясыны 2-чи кесегине тийишлиликде бегим этеме:
1. Къабарты-Малкьар Республиканы Парламентини алынкы чакъырлыууну биринчи жыйылыууну 2019 жылда 19 сентябрьде 11 сагъатта бардырыгъа.
2. Узак кючюне басмадан чыкыгъандан сора киреди.

Къабарты-Малкьар Республиканы Башчысыны кыруулууну болжаллы халда толтурган **Нальчик ш., 2019 ж., 16 сентябрь, 70-УТ** **К. КОКОВ**

Конференция

Спикерни кандидатурасына Татьяна Егорова кёргозтюлгенди

Тюнеке «Единая Россия» КъМР-де регион бёлюмюню XXX конференциясыны кезиуленде жашырын кюл кетюрууден сора Парламентни 6-чы чакъырлыууну спикерини кыруулууна **Татьяна Егорова** кёргозтюлгенди. Анга 1977 делегат жыйылганды. Биринчи жарымы уа июньде бардырылганын эсгертирге тийишлиди. Ол кезиуленде парламент айыруула гъазырыланы, партия анга башчылыкны республиканы оюнуучусу **Къоков** этгенини юслеринден айтханды. «Ол айыруула аллы кампаниягъа тире къатышханын билдирге союме. Партия иги керюмдолоени да аны хай-

рованы кандидатурасын кёргозтгенди. Ызы бла ол партианы Генеральный советинде сюзюлпюкю, анда къабыл керюлгенден сора уа Парламентни жангы буюнуну биринчи жыйылыуунда депутатланы кырауларына берилди. Къыруу сорууладан сора XXX конференцияны экин-тизмени кыруу жаны бла соруула сюзюлген эдиле. Регион бёлюмю секретары **Михаил Афашов** конференцияны повесткасына кечерден алгюна делегатланы кюл кетюруу эселери бла шагырей этгенди. Ол партины ичинде сайлаула бардырылып, депутатка кандидатланы тизмеси кууралганыны, Ахыры 2-чи бетдеди.

Къулулукъа сапыу

Николай Хабаров - КъМР-ни прокурору

РФ-ни Президентни Владимир Путин юстицияны 3-чю классы кенгешчиси Николай Хабарову жууукъ беш жылгъа КъМР-ни прокуроруну кыруулууна къабыл кёргенди. Аны юсюнден бизге ведомствону пресс-службасындан билдиргендиле. Николай Алексеевич 1968 жылда Тамбов областны Сосновский районуну Атманов-Угол элинде туугъанды. 1994 жылда Саратовну право жаны бла кырал академиясын бошганды. Ол жыл окуна прокуратураны органларында ишлеп башлагъанды. Ол тюрлю-тюрлю жылда Пензен областыны Пустощин районуну, Великие Луки шахарны прокуратураларыны следователи, тамата следователи болганды. Великолуцкий районуну прокуроруна тийишли керюлгенди, Чечен республиканы прокуроруну орунбасарыны, ызы бла биринчи орунбасарыны кыруулууларинда урунганды.

Иш келлюлюго, буюрлуган жумушланы бет жарыкты толтурганы ючюне ведомстволу, кырал саугъала бла да белгиленгенди. Николай Хабаров РФ-ни прокуратурасыны сыйлы кыруулуучусу, Ата журтуну алында кыйыны ючюне ордени 2-чи даражалы майдалы, «Шарайыпсыз кыруулык этгени ючюне», кёкюрекде жоротюлген «РФ-ни прокуратурасыны махтаулу кыруулуучусу» белгиле, «Законагъа керттиги ючюне» белгилни 1-чи даражасы, «РФ-ни прокуратурасына – 290 жыл» майдал бла саугъаланганды.

ТОКЪЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

Туккум жыйылышы

Озгоян жылланы эсгергендиге, бизгуюнлюккю тинткендиге, тамблагыа Кырагазандыла

Сарбашланы туккум битеу республикада да белгилди. Аны келечилери тарыхны кысый кезуондо да келерини ий жаны бла кёрпозтундиге эмда кёрпозтедиле. Ала мамыр турмушда да, кыралыбызга кырксуу чыкгында да дайым ак сатырда болгандыла. Айткылы инсанларны барын да атларын бу материялда сагынырга онг жоккуду. Ийаныныгы, тизме бек уллуду.

Бу коюлде уа Сарбашларды туккум жыйылышларын курагандыла. Он ариу тобушу Яныкюн бла Лянчкыяны арала келинге, кызыла, жашла да стоплага хантаны саладыла. Сабиле да заманларын заууклуу етдиорча аттракционла салынгандыла.

Тулмайдыла. Сюрюнню алында Сауутуда Сарбашладан жыйрма бла тёрт адам жокылганды. Алары араларында 106 жыллык карат эмда жети кыгазак сабий болгандыла, кыалганлары уа тиширдула.

Туккум тамата Азор аламы эмда жыйылуаны араларында ауушкан адамларына дууа тутудуруп хурметленди. Ызы бла 88-жыллык Мустафа алгышы да этил, туккум тобушуну анырга болгуну оюсунен билдиргенди.

Юсоп а узакгыа сомай, туккуму аты бла китап чыгаргырга, Сауутуда жолгылгана унутулгана анда сын таш орнатгыра, туккумда кырыусу, кеп сабиле ийорлеге не жаны бла да сабелени этерге алыныбыса.

Биринчи жолугуубуз 1992 жылда еткенди. Бу жолугуу жыйылышуу жашауда бардыгында да туккумдан жаша сабеллик эткенди. Бери республиканы кеп аперинден, шахарларын, он санда Москвадан, Ессентукладан, Новосибиркеден да Сарбашлары келгенди, дегенди бу кыралык курауагы башчылык этген Юсоп.

Ориналтын чатырпаны онг жанында улту кызыла асылыа, этле бишедиле.

«Жашлык» жыр ансамбль, Сарбашланы Шахман да ингриликте сагат алгыта дери ары келгенди ариу жырлары, тесеу максамыра бла кууандыргынал тургандыла.

Улуу Аа журт урушуну, кёчгюнлюккю да ачы жончюл оосала да уну

риалла жыйышдырганын, алай бла жети агагы дери да төлөпди атларын айтырга кёлүндөн келигин этгенди. «Ала Сарбаш, Кышуу, Азакку, Бекмырза, Хаджимурат, Хамид, Юсопдоло», дегенди ол. Андан сора озгян заманланы оюсунен эсгериле корлаганлагыа, алагыа кышкыланлагыа да саугыла берилгенди.

ХОЛАЛАНЫ Марият.

БАЙРАМ

Ачыкк эмда хурметлилик халда

Бу коюлде КСМР-ни Куптур фондуна Россейи эримендилери битеуросейи оюнууу организациасы бла бирге Армения Республиканы Эркинликни конюн кууанчы халда бардыргандыла. Байрамны башлардан алгыа Хамбазарова Агнеса Хабасовна – куптура фонду таматасыны орунбасары – замансыз дуниядан келгенине жарогы анык билдирди, бир минут шумсуз оюлгенди.

Кыуанч Арменияны гимни бла ачылганды. Ызы бла сабийле оро, эрмен тилде назмула окугандыла, жырланды, аны тилеулерини да бардыргандыла.

Эрмен диспораны алгырашларга кеп кыонакка келгенди. Аламы санында оро тарыхны бла культураны «Вече» биригуюн башчысы Анатолый Канунчиков, «Датыстан» миллет маданият араны таматасы Ибрагим Сурхайкян, горжюлюкени «Риони» миллет араларыны председатели Анзор Лобжанидзе, Кыонакка, алгышыла айта,

эрмен миллетти геноцидди оюсунен да сагыймай болмагандыла. Дагыда Анзор Борисович, эрмениле бизни Кыароно 90-чи жылдыа биринчиле болуп христан дини официал халда алгандарын эчи черти айтканды.

Байрамны ахырында Россейи эрмендилерини союзуу Кыароно 90-чи жылдыа бимомо таматасы Атру Посоян жыйылганылагыа туй миллетни бетинден ырызлыктын билдиргенди эмда Россейи бла Армения не заманда да дайым шубулукту тухталы тургандарын, бир бирин кырандылаша кёргенерин эчи белгиле айтканды эмда кыуанчтын ахырында келгенени бай аш кыналгала кычкырганды.

Туккумданы Салим.

Агет-тёреге

Кавказ тойла

Эксперте КСФО-ну республикалары той төрөлени жаныдан жашууга кийрини башлашкыларын белгилейди. Топтаныш аялары келечиле кимни жиберегенди, тойлары кылай еткенди эмда алгыныгы төрөлге бусатында не кытыргыа илгелерин газетибизни корреспонденте билдире келгенди.

Юйор кыуаргыа сюе эсепт, ийнеккэ хазыра

Жаш дорилде, алагыа жашуу нёгерни ата-ана саймалык эсе, ол а терк-терк тобеген болуп болганды, тесеулде бла байрамда танышандыла, – деп хазардыла Ставропольда догерилени «Амонд» маданият-жарыкландыруу араларына таматасы Таймураз Данаев.

«Хар зат нызамга кёре озаргыа тишмиле эди. Жаш босореген кызын тесеуге чакыргырга болуук эди, алай аны жаратканын ачыкк кёргозторге тишмиле болмаганды. Кыз тесеугеде кёлерин кёрмөгөнди. Жашын терк кёз карам бла ала бир бирлерине оюкелерин билдиргенди», – деп хазардыла Таймураз.

Ызы бла келечилени ойоне келечиле жиберегенди. Алай бирини керден алагыа жууап берилип кылмаганды. Даражалы туккумда кызын тилеге жалаңда анга тене андан да байыркы, сыйлыкка туккумдан жашны эркинлик болганды. Кызын ююн кылын берилгенди. Кызын ююн не кыздар бай эсе да, тесеу ол кыздар кеп болганды.

«Коста Хетагуров» Особ» деген этнография оюмчиреде остилинде «кызын кызын даражалыкты белгилеген елчими» болганды деп жазганды. Санай елчеме ийнеккэ саналгандыла.

«Хетагурова (Издаханкыла, Мамиевле, Бирчаевле, Данаевле эл. Жуковскыла Цициевле. Губаевле он Саутиевле 100-шор ийнек бла алгандыла былай эсертуйе бла: 20-сы ийнеккэ бла берилди, 56-сы бир баша затпа бла – сорюлжок жерле, багыр, саугу-саба, баша мал эм башала. Бу ийнеккэ саналганды», беш кыла бу бир ийнек.

Кыалган 24 ийнекни багысына бир эни зат берилгенди – жер, ушюк неча 24 литрден аз кирмеген бай кызын», – деп жазганды Хетагуров. Анга уа, былай кышкыла: «Би эки орой да би жарам берилмаганды кызыннга 100 ийнекни. Аны сөз тохташдыргыла кондон башлап тойга дери төлөп тургандыла». Башка туккумла 25 ийнекден аз алмагандыла, аламы бериге тишмиле елчими 30 ийнекден кеп болмагыа керек эди.

Жашны кыздары кызыны кылуунда

Кыарачылыкта бла малкысарылаада кыз бла жаш кёбосунде кырманлыкка да тобешгенди. Аланы оро балычкы, торлю-торлю байрамгага жоралуп курагандыла, сөз ююн кызылары акыралык болгонга атыла. Төбөргөрдөн жаша сабий эсепте да, хунерлерини айттыргыа, есдорюрге эринмедиле незде эрик-медиле. Ахшы мурапала итингенерин, аны ююн а арыймай-талмай керектенерин бир бири ызылардан болдурган жетишмилери ачыккыла. Аны бла бирге уа аламы ол ызда ююргетан ата-ананы хурметлеубиз эм тындан арысында ботюк уллу, даражалы бийликке тежейбиз.

Шимал Кавказны халкыларында ырызлык кырылганда, тесеугенди, ююк ийнекни келгелеге элтеп кызын бериле айткыла. Кызын алай терк ашыргыра ашыккыны отурамагандыла. Хау дегенеринден сора да, кыарачылыкта бла малкысарылаа тойну жылдан-жыл бла жарымдан сора этил болгандыла. Он кезуле келгенин кызын аныча, кызын атасына, жашны жанындан анылаагы бла

кызын аууундан чыкгыран хар сөз хачууну, жууорлеге болуук деп. Келини башындап той куюу, кый терилени ююери бла этпугенди. Жюнюн хар тойго ююур жашууну хар ююу кыуанчты болгунуу белгилени саналгандыла. Догериле кызын от жагыны төбегерине айландыргандыла.

Бусатгыда келини башындап ахча бла конфетле жыйыла. Кызын жууулары, алгычкыла, кызыга тесеуле бла тобейдиле. Ченилиле бла остилинде босагы алында анга гиче жашкычкы тутудыргандыла кылуна, бирини тугуған сабий жаш болуун деп. Ингушларда кирген замандыа келин жаны жерге койгоочк бла сибирли салганды, ол бу ююге бийчече келгенин кёргозтөндө. Остилиндеде тойдан сора эртинкеде келин, барындап да алгыа туруп, ююн, арбаны, орамны да сыйларга керек болганды.

Келечиле, кызын ойоне келип, отула

Тынгылап туруу алынганды

Киеу ингриге жыйылганды ююге. Ол жаш кызынны абадана кёрмөчө этерге керекди. Той кондо жалаңда отуучу келечиледе тобешгенди.

Кыарачылыкта, бирини туй халкыладан энрикер, ала бирини кере бирге ююнчю кондор сора кылгандыла. Анга «ююнчө кече» дейдиле ала. Он кон кызын жууулары келип, кызылары кылай жерге шошине кыла биченди эмда никил келгенди. Эфенди шагытаны кызында кюмеден, келинде да аламы юйор курауагы ырызлыктын сураиды. Жаш адамла юю кере «жу» дегени айтыла, ала эр бла кызыннга саналады.

Андан сора да, кыарачылы келини биргисине бек азындан эки-юч, бирде уа жети-сегиз жигит – аны кыарачылар кылы келгенди. Эфенди шагытаны кызы бийчече жалаңда ююнчө кеченен сора саналады, ары дери уа кызын башкалары ююлеринде кесиней кылаган тере болмаганды. Кыарачылардын билгелерине аламы бирлерини неда кызын ата-ана кырындашларындын бирини байбичеси болганды, сымамы болмаган кызыга керек болса, кесини кылай жюрюрге тишмилсин айткы билдирге.

Керексиледе, кыарачылыкта, адыгда никижаны тойга дери этил болганды. Ингушларда киеу кызын анысы бла тойда угый, битте жашуунда окуна тобешгенди. Ол адет буюннокко да сабеленди.

«Эрим мени кычкырган эди. Дисорачымы кырууларга керек эдим да, келечилени келулерин созуп тургана. Бир жол а тюенге бара турганымлай бир неча жаш, эрими шубулары, башма жабуу атып машинага отпурхан эдиле. Кыарак-кыарачыны мени эптиле аны кююн. Жуууларым келип аны кеткендиге эмда бир кючөн жууап берликке деп алагыа сөз бергенди. Ююде бир кесекден атам жууабымы сорганды. Мен да угый дегемген», – деп эсгерди «Магас» ингуш маданият-миллет автономия» жамауат организацианы таматасы Аза Манкиева.

«Эрим мени кычкырган эди. Дисорачымы кырууларга керек эдим да, келечилени келулерин созуп тургана. Бир жол а тюенге бара турганымлай бир неча жаш, эрими шубулары, башма жабуу атып машинага отпурхан эдиле. Кыарак-кыарачыны мени эптиле аны кююн. Жуууларым келип аны кеткендиге эмда бир кючөн жууап берликке деп алагыа сөз бергенди. Ююде бир кесекден атам жууабымы сорганды. Мен да угый дегемген», – деп эсгерди «Магас» ингуш маданият-миллет автономия» жамауат организацианы таматасы Аза Манкиева.

Той – киеусоз Шималкавказны халкылаа киеу тойга кыатышмаганды. Он не кыоншулада буюккыны неда бир отуудан башын тшышын кёргозтөмөгөндей турганды. Келин той барган кыздар алгышпалагы аны кези жангылай тынгылап барды. Жаныбан жыйрыкка, кезин өрге көртормөгөндей, ол битте курманлыкны сөлөшмөгөндей ала белюнгөн мойююше оюлгенди. Адыгда келин бир отууда турганды жангы жуууларынын аяларынды.

Ол киеую ойоне да жашуу нёгеринден эни киргенди. Мында кавказ халкылы адеттери бирге ушайдыла. Алай бир гиче башхалкыла уа бардыла. Догериледе келин кызын анысына эм киеую башка жууулары неда ашатады, ол аламы ююлерине насып келтирилгени белгилемеди.

Ол киеую ойоне да жашуу нёгеринден эни киргенди. Мында кавказ халкылы адеттери бирге ушайдыла. Алай бир гиче башхалкыла уа бардыла. Догериледе келин кызын анысына эм киеую башка жууулары неда ашатады, ол аламы ююлерине насып келтирилгени белгилемеди.

Эр бла кызын бир бирлерини атырда да келерин жазгы кыалгында айтгыра болгандыла. Ол бек жашырынлыкка саналганды эм аны хар мин эшитирча айткы тозге саналмаганды. Тышында бир бирлерине ариу айткы, куачкыла да жоромегенди.

Наталья ЦОЙ.
«Аргументы и факты» газет.

Учуну

Ышанабыз сизге, хунерли эгешчикле!

Нальчикде жашаган эгешчилени – Бекюланы Пейланы, Жамиланы, Аминаны хунерликтерин кепле билгиле эм жаратадыла. Гиче болганына да кыарамы, жетишмилери бла ата-аналарын, жуууларын, усталарын да кууандыргынал келедиле. Алгаракылаа биз ала Социде «Мисс мира» брөнди мурадорунда «Торный бриллиант» коллекцияны кёргозтууге кыатышп, самагыа миллет жыйрыкыла, кямарлада чыккыганларын билдирген эдик.

Кеп болмай а ала ююнчө да Кырамада былай онучу кере кураулган «Алтын Майдан» халкыла аралы фестивалыга эмда «Атлас» конкурсуа баргандыла. «Шагди» халкы ансамблин кызуунда сагынылган эки жерде да теспенгенди. Ансамбль а баша-баша номинацияда эки биринчи, анча да экинчи жерге тишмиле болганды.

Эсгерте келетин, «Шагди» бу жер фестивалыга экинчи кере чакырылганды. Былтыр анда Гран прини болганды. Пейла бу коллективде кызуунда сагынылган эки жерде да теспенгенди. Жамил-тёртжылгыында (анга 8 жыл толганды), ююнчыллык Аминчекте да быындан теспен башлагандыла. Кызыкчыла, андан сора да,

аны Москвада, Железноводкада, Ставропде, Нальчике солыйн концертлери кыатышкандыла. Тесеуден сора да, аламы жыр айтырга барды хунерлери. Фестивальде барысада жырлагандыла. «Алтын Майданы» вокал конкурсунда эгешчиле ден тунгууларына («Наш Кавказны» айтканды) бла ортанчыларга («Эльбур красавицы» жырлаганды) – ююнчю, кичилерине уа («Мамочка») экинчи даражалы дипломла берилгенди.

Белгилерге тишмилди, Аминчекте бу эришүүчү кыатышканы арысында эм гиче конкурсант болганды, жетишими ююнчю дагыда эни саугыла барганды. Андан сора да, ала барысы да кесибикде куураулган «Нальчик-подкова» ансамбль, «Эм ийгу аула» дегендеде 85 жыл санларында аспам кере алыча болгандыла. Республикандан тышына уа вокал жаны бла бу жол биринчи кере баргандыла. Педагог Анна Пазованы студиясына жорган, анча киргенди. Дагыда Пейла бла Жамил Роззаны Тикжеваны «RT Models» моделди шюкун айырмалы таускандыла. Кичилери алыкы аны босхамган эсе да, эгешчилерини битеулерине хар кысый кёргозтууге да кыатышп, кесин таныт-

МОКЪАЛАНЫ Эзурра.
СУРАТТА: (создан онгта) Бекюланы Пейла бла Жамиланы.

Сыйларын кёрюү

Суратлары – Минги тауну төппесинде

Көп болмай малкыр эм кыбарты милдеттени ала-биятларын байкыландырыу-гуя улуу кыйын салган закбиле Мечиланы Казими бля Бекмурза Панчеви юбилейлерине атап, алавы суратларын Минги тауну төппесине чыгаргандыла, деп билдиредице Элбрус муницип районун администрациясыны пресс-службасындан.

Бизни поэзиябызны мурдорун салган, халкыны тюз жолу юйреткен, жаркыяландыруучу Мечиланы Казими тууганылы былай 160 жыллыгы белгиленди. Кыбарты тауруучу, поэт Бекмурза Панчев тууганылы уа былай 165 жыл толукту эди.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

ПРОФЕССИОНАЛЛА

Окытады, кеси да дайым юйренгенлей турады

Академик Василий Ключевский ахшы педагог болуучун берген дерсинги, сонга тынгылганнаны сюереге борчуса, дегенди. Ол жорукуга кере кырайдис ишин Элбрус району Бедик элини орта школуну инглиз тилден устасы Байсопталаны Залина Замирова.

тыш кыраллы тилден окыткан устасы Александра Григорьевна Опутина эди. Дөрсөлдө ол айткан тыш кыраллы сөзлө кызгач махкамна ашитилгенди. Алай бля ол, бу жаны бля октуругун аныгалап, Кыбарты Малкыр кырал университетни

педагогика колледжине киргенди, азы бля билимини КымКыу-да ёсдоргенди.

Бедикни орта школунда инглиз тилден устаз болуп ол 2013 жылдан бери ишлейди.

«Ол тынч иш болмаганын аныгылаган эдим, - деп жапарлайды устаз. - Биринчи дөрсөлөрүм жөнүг болгандыла деп айтырча туюккоду, чурумла, жуксуз кечеле да кыйнагандыла. Алай мен сокорунамганма, тюз жашуа жол сайлаганыма бир да ишекли болмаганма.

Кылайды чынтасы педагог? Кар кими бу соругуга керсини жуурабы болур. Алай мен бир затны тура билеме: керти устаз ол сабийлини сойгөн, ала терен билим алып, жашауларын тап кыраарча этерге итинген инсанды. Ишими баш жоругун эртте белгилегенме, анга кере барырга корешсе: керсини юлкомде окутуруга эм юйретирге. Мектепге келгенimde, битеу жарыуларымы тышында кыояма, классда сабийлини

жарык кёзлерин керсем а, тюз жол бля барганыма тошоном. Ала бля ушакша нама керти кыуанчдыла.

Залина Замирова ишинде энци окутуу амалланы хайырланады: проект оюн жумушла, дөрсөни хар бирин сейир этип, окуучуну педагогика процесге кыошу, сабий дөрсөдн не кыадап көп хайр алырга этиу. Эсепде жашла бля кызыла окутуу программаны иги биледиле, алавы не жаны бля да хунерлери ачыккыла.

Мектепке окутууну бардыра, бизни жигитибиз кеси да юйренгенлей турады. Ол байламлык жорюгөн Москвада Халкыла аралы Кембридж школаны улуу ырызлык бля сагынады. Ачыккы дөрсөни, мастер-классаны хайырындан бу организациа бля бир бирини сынамына тошонону анга окуучу процесини игилендирдирге болушды.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

БОЛУШЛУК

Эл мүлк кооперацияны ёсююкне - субсидияла

Кыбарты-Малкыр Республиканы Эл мүлк министрствосу субсидияла бля себеплик этиу жаны бля кезуило программаны бардырып башлаганын билдиреди. Сөз эл мүлк кооперацияны айнытыну эмда бу бөлүмде компетенциялары регион арасына билеклик этуноно юсюндөн барады. Ахча КымР-ни Правительствосуны БМФ-ыл 24 майда 86-ПП номери бегимине тиешиликте берилипди, деп билдиргендиле ведомстводан.

ге болушкыду. Аны адреси: https://pravitelstvo.kbr.ru/oigv/novosti_ministerstv_vedomstv.php?ID=27202. Конкур комиссиягга заявкалар

КЮРЕШ

Губуланы Кырыу Кыыстау барады

Кыбарты-Малкырада губуладан жуктуган ауруулада мониторинг тохтаусуз бардырылганлай турады, деп билдиргендиле Роспотребнадзору республикада управленисындан.

Бу конюеге былай кыртла кыабы медицина учреждениягга 941 адам барганды. Ол сондо 397 сабий, Озгөн жылы бу кезуило бля тегилеширгенде, сагынылган керюмюдо тогуз процентге озироккы. Насыпха, бу адомланы ичинде кырым гемероггия безгекге бири да жуккыганды.

Республикада эпидемиология жаны бля кыркыуулу жерледе губулагга кыоажу жумушталдырылгандыла. Былай тириеледе, алавы битеулю ёнчөми уа 256 гекторга жетеди, специалисте кыуртланы кыуруткан затланы хайырыландыла.

Ол сонда жой кезуиде ишленген саулукуландыруу учрежденияны тириелеин (51,5 гектар) тазалагандыла. Бу иш жер-жерли бюджетледен жиберилген эмда предпрятияла бля организацияла берген ахчага бардырылганды.

КымР-ни Ветеринария службасы да кеси жанындан тиешили мадар этиди. Саулай айтханда, служба болумга дайым көз-кыулак болганлай турады, деп ишандыргандыла ведомстводан.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

КЮРЕШ

Губуланы Кырыу Кыыстау барады

Кыбарты-Малкырада губуладан жуктуган ауруулада мониторинг тохтаусуз бардырылганлай турады, деп билдиргендиле Роспотребнадзору республикада управленисындан.

Бу конюеге былай кыртла кыабы медицина учреждениягга 941 адам барганды. Ол сондо 397 сабий, Озгөн жылы бу кезуило бля тегилеширгенде, сагынылган керюмюдо тогуз процентге озироккы. Насыпха, бу адомланы ичинде кырым гемероггия безгекге бири да жуккыганды.

Республикада эпидемиология жаны бля кыркыуулу жерледе губулагга кыоажу жумушталдырылгандыла. Былай тириеледе, алавы битеулю ёнчөми уа 256 гекторга жетеди, специалисте кыуртланы кыуруткан затланы хайырыландыла.

Ол сонда жой кезуиде ишленген саулукуландыруу учрежденияны тириелеин (51,5 гектар) тазалагандыла. Бу иш жер-жерли бюджетледен жиберилген эмда предпрятияла бля организацияла берген ахчага бардырылганды.

КымР-ни Ветеринария службасы да кеси жанындан тиешили мадар этиди. Саулай айтханда, служба болумга дайым көз-кыулак болганлай турады, деп ишандыргандыла ведомстводан.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Жерперибизни атлары

Калтюп - колхозну бир бөлүмө

Акь-Сууда Дорбун сууну жагыасинда ариу ёзен барды. Аны шимал жаны бийик жоруга тирелипди. Кыбартыранда жерк агын ёсөди. Бир жеринде шудан да чыгыды.

Алгын жер-жерде ара мүлкө кыураалган кезуиде, былайла колхозну бир бөлүмө турганды. Сют товар ферма да болганды. Андан сонра горбежи, агач цехи.

Хар бирини кесини энци журту. Суу араны адамларны асламысы былайда жубангандыла. Эрттенликде бери келгендиле, ишлерин бардыры

Шендо алауда Суу араны малларны котөдиле. Жайда солуу конюледе жерк терекени салкынында солуп, Дорбун сууда жуунуп кетгенде да болдыла.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Ырызлык

Таматаны кёлюне жетгендиле

Алгаракыда редакциягга кёндөлөнчи акыскаыл. «Заман» газетибизни да дайым окуучуу Мамеланы Мусса келип кетгенди. Көп жылланы ишде урунган адамды.

Көп болмай а, саулуугуна бакыдыра, ол Элбрус району ара болныцасында жатып чыккыганды. Анда медикле анга асыры юй кырагандан, газетибизни юсю бля алагга жорек ырызлыктын билдирючюн келгенди тамата бизге.

Аллах ыразы болсун алагга. Аурууууу кыоллары бля алып, юсюмден бир жанына атып кыойганча этгендиле. Медестралары, докторлары да тюз ата кыарындашларынача кырагандыла. Ариу тилли адамла, жарысуунга тынгылай билгенле. Ала мени кыалай ыразы этген эселе да, Аллахдан алай бир ырызлык тапсыныла, жашауларындан кыуансыныла, - деп,

Маме улуу болныцада анга бакыганланы атларын санаганды, нюр төйлөгенде бети да жарый. Шендоюу заман жашауну кыйын кезуилеринден бириди. Алай а бираз огурусоз болгандыла. Бир бирге сөз жутхан унутула башлаганды. Алай а жашауну тутуругу ахшы инсандадыла. Элбрусну район болныцасында Мусса махтаган кыулукучуларыча. Врачла Полюйоланы Алинагга, Акьболатланы Жаннагга, медестрала Бапыналаны Люлягга, Гөргьокланы Маринагга, Асанланы Еленагга, Эшмуратланы Лейлагга, Энейланы Ханйиге, абаданны алай бир ыразы этгенлери ючюн Аллах алагга ариу кыадап буюрсун, адамланы жореклерине асыу бля, мындан арысында да көп жылланы бет жарыккы урунсунла!

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Конкурс

Жерлешибиз - эм ариу тиширүу

Меценатланы себеплиги бля Санкт-Петербургда ариулукууну бля хунерлиликни «Мисс Невская краса» атлы халкыла аралы конкурсу өтгенди. Ол бизни кыралда төртюнчю кере бардырылганды.

Анга инвалид арбачкылада болушкысуз айналган 18-49 жыллары толгун тиширүула кыатышкандыла. Эришинуо эсеплерине кере, Прохладный шахардан Инна Анненкова «Мисс Невская краса» ата тишиши болганды.

ТОКУМАЛАНЫ Салим.

Жорак

Хорламны поэзиясы

Юсюбюздеги айда Москвада Хорламы музейинде Андрей Дементьев атлы «Хорламы поэзиясы» деген конкурсуа кыатышкандыла саугу-ала бергендиде. Ол жыйылугуна белгиле орус поэтни юй бийеси эмда «Любэ-ансамблдеде жырлаган поэт Александр Шаганов кыатышкандыла.

Конкурсу лауреатлары арасында бизни республикада Экинчи Чегемде жашаган онактыжыллык кыз Марина Алакаева да барды. Онтөрт-онатыжыллык назмучу-

ланы ичлеринде «Ол улуу махтаусу гга тиешилиди» деген назмууга бля ючюнчю жерге чыккыганды.

Кыазуат этгенлени юслеринден назмула жазып, Ол конкурсу Россияден, Беларусь Республикадан эм Украинадан юч жюзөгө жууук адам кыатышканды.

Конкурсу бу жол байрамны 74-жыллыгына аталганды, аны бля байламлы бардырылганды. Бу огуруу жумуш Москвада Хорламы музейинде ишленгенле башламчылыклары бля кыурапганды

эм Андрей Дементьев атын жорютеди. Белгиле поэт сау заманында былай эришүүлөдө жорини таматасы болуп турганды. Быыл конкурс ишин 21 мартда башлаганды. Ары жазуу ишлерин ийгенле юч кыаумуга бөлөнгөндиле. Биринчисине онбир-онкени-жиллык сабийле, экинчисине - онтөрт-онжеттижылкыкыла, ючюнчюсине да онсегизден жунйорыа беш жылга дери жеткен жаш адамла киргендиле.

КЕРТИЛАНЫ Сакинат.

АКЦИЯ

Низам культураны кётюре

РФ-ни МВД-сыны Черек районда бөлүмюно акыпбалык болмаганыланы ишлери жаны бля инспекторлары, школчула бля тобешип, алавы право жаны бля билимлерин игилендиредиле. Полициячыла жаш адамлагга эркинликлерин бля борчларын аныгатадыла, законланы энциликлерин билдиредиле, алавы бузганла кыаллай жууаплыккыгга тартылганларын айтадыла.

Бизни корр.

Себеплик

Юристлени хаксыз консултациялары

Кыбарты-Малкыр Республикада Суд приставланы Федерал службасыны управленисыны аппаратында ишленгенле жыгырга бир нечча кере юрист болушук керектеге аны хаксыз тапдырадыла. Алай бля былайны 20 сентябринде да эртенликде сагыт тогуздан иигриликде алтыгга дери хаксыз юрист болушукну юнюо бардырыллыкыды.

Суд приставланы управленисыны адреси: Кыбарты-Малкыр Республикасы, Нальчик шахар, Инесса Арманд атлы орам, 43-чю «А»-юй.

КымР-ни Суд приставларыны регион бөлүмюно управленисыны пресс-службасы.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЫБАРТЫ-МАЛКЫР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛЯ ПРАВИТЕЛЪВСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал	ТЕЛЕФОНЛА: Редактору примчыйы - 42-43-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-44-82. Жууалы секретары - 42-66-85. Секретары - 40-93-62, Корреспонд. - 42-63-52.	Редакция авторла бля кыагыт жорюгөмдөн. Кыау жазмагга ресения этилмейди эм ала артка кытарылмайдыла.	Газетини басмагга «КымР-Мелна» ГКУ-ну комюптер службасы хазыр этиди.	Номерге графике кере 19.00 сагытла кыол салындаы. 20.00 сагытла кыол салынганды
РЕДАКЦИЯ: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары) ЖАНГУРАЗАЛЫ Назабот (баш редактору орунбасары), ТОКУЛУЛАНЫ Борис (жууалы секретары), ТРАМЛАНЫ Зуухра, МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, УБАШАЛАНЫ Мурат.	РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМЛЕРИ: Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68. Экономика - 42-66-73. Культура - 42-66-76. Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18. Воротла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71. Окуучула бля байламкыла жорюктуу эм жазылуу - 42-37-94. Энци корреспондент - 42-68-72. Операторла - 40-28-49, 42-39-65.	Газетте басмаганын материалла атылган оюмла редакцияны оюму бля кешимеке болушкыда. Алада айткыган хар зат ючюн Россия Федерацияны Басмамы юсюндө законна тиешиликте материалланы авторлары кеслери жууагылдыла.	Газетини иштерине тапшыруу ючюн КымР-ни почта сызыны федералынай Управленисы жууагылды. Телефонла: 76-01-21	ГАЗЕТНИ НОМЕРИ ЧЫГАРЫЛА: Курдаланы Сулейман - дөкүрнай редактор, Кучукуланы Сафият, Кетенчианы Зууфия - жууалы секретары орунбасарлары; Гөзданы Валз - (1,2-чы бетле), Кыбарты-Малкыр Республикасы (3-чы бет), Зезаланы Лида - (4-чю бет) - корреспонд.лар.
		Редакция авторлардан 400 гызт тизгенди (машина бля жазылган 5-6 бет) кешиме алмайды.	Газетини иштерине тапшыруу ючюн КымР-ни почта сызыны федералынай Управленисы жууагылды. Телефон: 42-69-34	Пиражы 1467 эск. Заказ № 843 Багысы 10 сомду.
		Газет Басмамы эм асламы информацияны эртенликтерини кыруулау жаны бля Кыбарты-Малкыр регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрде регистрария этиди.	Газет кыагытла юч кере чыгады - геумерге, орта, шабат конюле.	РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ НЕЗАТЕЛЪНИ АДРЕСИ: 36000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект 5. электрон почта: elbor_50@mail.ru
		Регистрария номер - ПИ № ТУ 07-00118. Индекс - 51532		